

Voortgangsrapportage staatkundig proces Nederlandse Antillen juni 2007

Inleiding

Deze rapportage beschrijft de voortgang van de uitvoering van de slotverklaring van de miniconferentie van 11 oktober 2006 met Bonaire, Saba en Sint Eustatius en van de slotverklaring van het bestuurlijk overleg van 2 november 2006 met Sint Maarten, het Land en Curaçao, welke zijn uitgewerkt in een op 12 februari 2007 overeengekomen Overgangsakkoord (30800 IV, nr. 22).

In het Overgangsakkoord is bepaald welke entiteit voor welk onderdeel van het traject verantwoordelijk is. Nederland is verantwoordelijk voor de transitie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba tot openbare lichamen binnen het Nederlandse staatsbestel, evenals voor de totstandkoming van de benodigde rijksregelgeving. Het Land Nederlandse Antillen is verantwoordelijk voor de ontmanteling van het Land en het eilandsbestuur van Sint Maarten is verantwoordelijk voor de opbouw van het Land Sint Maarten. Deze trajecten hangen nauw met elkaar samen. De afspraken uit de slotverklaring van 2 november 2006 over de rechtspleging en rechtshandhaving en de afspraken over de financiën worden in twee gezamenlijke projectgroepen uitgewerkt.

Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. Rechtspleging, Rechtshandhaving en Constitutionele Zaken
2. Financiën
3. Transitie Bonaire, Sint Eustatius en Saba naar openbaar lichaam
4. Opbouw Land Sint Maarten
5. Ontmanteling Land Nederlandse Antillen

1. Rechtshandhaving, Rechtspleging en Constitutionele Zaken

Doel	Vorbereiding van wet- en regelgeving en de implementatie van de afspraken in de slotverklaring van 2 november 2006 ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none">– de onderdelen rechtspleging en rechtshandhaving;– constitutionele zaken, zoals de wijziging van het Statuut, overgangsbepalingen en de grensafbakening.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none">– Gezamenlijk (Land Nederlandse Antillen, Sint Maarten en Nederland (mede namens de drie kleine eilanden)); uitvoering door ambtelijke projectgroep– Curaçao en Aruba zijn waarnemer in de projectgroep.
<u>Aandachtsgebieden</u> stand van zaken	<u>Consensus Rijkswet Gemeenschappelijk Hof</u> Over dit onderwerp bestaat op hoofdlijnen overeenstemming tussen partijen. Er is een uitgewerkt conceptwetsvoorstel. Met Aruba moet nog overlegd worden over dit voorstel. <u>Consensus Rijkswet Openbaar Ministerie</u>

	<p>Op dit moment wordt in het bijzonder gesproken over de positie en ondersteuning van de Procureur-generaal en de aanwijzingsbevoegdheid van de Nederlandse minister van Justitie. Voor de volgende vergadering van de projectgroep staat een tweetal conceptwetsvoorstellen op de agenda. Voor de totstandkoming van de ontwerp-rijkswet betekent dit dat deze enigszins achterloopt op het voorziene tijdschema. Het beoogde schema biedt echter nog enige ruimte om deze vertraging later in het traject op te vangen.</p> <p><u>Consensus Rijkswet Politie</u> De projectgroep brengt de uitgangspunten in kaart die de basis moeten vormen voor de Rijkswet. Evenals voor wat betreft het Openbaar Ministerie is er enige achterstand op het tijdschema. Vooralsnog hoeft deze vertraging nog geen consequenties te hebben voor het tijdpad.</p> <p><u>Statuut en overgangsbepalingen</u> Belangrijk punt in de projectgroep is de wijze waarop de toekomstige landen betrokken moeten worden bij totstandkoming van consensus Rijkswetten en de wijziging van het Statuut. Ook wordt gesproken over de wijzigingen van het Statuut die noodzakelijk zijn voor de voorziene staatkundige hervormingen.</p>
Conclusie	In de projectgroep wordt naar praktische oplossingen gezocht om invulling te geven aan de afspraken. De voortgang past nog binnen het kritische tijdpad.

2. Projectgroep Financiën

Doel	Vorbereiding van wet- en regelgeving en de implementatie van de afspraken in de slotverklaring van 2 november 2006 op het terrein van openbare financiën en economie.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> – Gezamenlijk (Land Nederlandse Antillen, Sint Maarten en Nederland (mede namens de drie kleine eilanden); uitvoering door ambtelijke projectgroep – Curaçao en Aruba zijn waarnemer in de projectgroep.
<u>Aandachtsgebieden</u> stand van zaken	<p><u>Het bepalen van de definitieve schuldpositie, de samenstelling van de schuld en de wijze van schuldsanering.</u></p> <p>Een belangrijk aspect bij het vaststellen van de schuldpositie is de formele overeenstemming tussen het Land en de eilandgebieden over de omvang van de direct toewijsbare schuld en de verdeelsleutel van de restschuld. Dit proces is nog gaande. Verder wordt op dit moment onderzoek gedaan naar de omvang van de collectieve sector en is men gestart met het</p>

	<p>verder uitwerken van de methodiek van de rentelastnorm.</p> <p><u>Het op orde brengen van het financiële beheer volgende de vastgestelde implementatieplannen</u></p> <p>Bij dit traject gaat het om het verbeteren van het financieel beheer waaronder het begrotingsproces. De implementatieplannen worden sinds begin 2007 uitgevoerd, ondersteund door het ministerie van Financiën. Voor Saba en Sint Eustatius gaat de ondersteuning na de zomer van start. In de projectgroep wordt gerapporteerd over de voortgang.</p> <p><u>De uitwerking en implementatie van de Sociaal Economische Initiatieven.</u></p> <p>Het Sociaal Economisch Initiatief (SEI) van Sint Maarten zal naar verwachting in de RMR van augustus worden geagendeerd, overigens tezamen met die van de Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Sint Maarten werkt momenteel de implementatieplannen en de onderlinge regeling, zoals genoemd in de slotverklaring van 2 november 2006, met betrekking tot het SEI.</p> <p><u>De instelling van het toezicht tijdens transitieperiode door middel van de Algemene Maatregel van Rijksbestuur.</u></p> <p>De onderhandelingen over de AMvRB voor het Land en Sint Maarten worden gevoerd in een subwerkgroep en zijn nog gaande. De onderhandelingen omvatten een breed palet aan onderwerpen (zoals de taken en bevoegdheden van de toezichthouder, systematiek voor het begrotingsproces en rapportages van de eilanden).</p> <p><u>Het opzetten van een overheidskredietbank als toezichthouder in de uiteindelijke situatie</u></p> <p>Het ontwerp van de AMvRB en de ervaringen met het interim toezicht zullen voor een belangrijk deel bepalen hoe het toezicht in de nieuwe staatkundige verhoudingen eruit zal zien. Dit zal worden uitgewerkt in een consensus Rijkswet. Dit onderwerp is nog niet behandeld.</p> <p><u>De inrichting van het monetaire systeem</u></p> <p>Door de bestaande onduidelijkheid over de positie van Curaçao met betrekking tot de slotverklaring, was het nog niet mogelijk dit onderwerp inhoudelijk te bepreken. Uitgangspunt bij dit onderwerp is dat er één centrale bank zal zijn voor Curaçao en Sint Maarten. Tevens zal onderzocht worden of en op welke wijze de Bonaire, Saba en Sint Eustatius aansluiting krijgen bij deze centrale bank.</p>
Conclusie	<p>Op deze trajecten is enige achterstand ten opzichte van het tijdspad dat in februari werd geschetst en uitging van snelle afronding van onderhandelingen. Deze achterstand heeft vooralsnog geen gevolgen</p>

	voor het kritische tijdpad.
--	-----------------------------

3. Transitie Bonaire, Sint Eustatius en Saba naar openbaar lichaam

Doel	<p>Realisering status van openbaar lichaam binnen het Nederlandse staatsbestel voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba krijgen de status van openbaar lichaam.</p> <p>De volgende trajecten maken onderdeel uit van dit transitieproces:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voorbereiden pakket noodzakelijke maatregelen (wetgeving en uitvoering) Bonaire, Saba en Sint Eustatius per 15-12- 2008 2. Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba 3. Financieel beheer en – toezicht
Verantwoordelijkheid	<p>Nederland; uitvoering binnen Nederland in overleg met de drie eilanden.</p>
<u>Aandachtsgebieden</u> stand van zaken	<p><u>Vorbereiden pakket noodzakelijke maatregelen (wetgeving en uitvoering) Bonaire, Saba en Sint Eustatius</u></p> <p>Om in december 2008 de status van de Bonaire, Saba en Sint Eustatius binnen het Koninkrijk te wijzigen naar openbaar lichaam, is een aantal noodzakelijke activiteiten nodig van de Nederlandse ministeries: zij maken ondermeer een analyse van de huidige (wettelijke) situatie en maken voorstellen voor de noodzakelijke maatregelen die moeten worden geïmplementeerd voor 15 december 2008, de beoogde datum van statuswijziging.</p> <p>Momenteel zijn alle departementen bezig met een analyse om te komen tot een pakket met maatregelen die noodzakelijk zijn om de transitie van Bonaire, Saba en Sint Eustatius per 15 december 2008 mogelijk te maken. Volgens planning worden deze analyses na het zomerreces afgerond.</p> <p><u>Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba</u></p> <p>In de slotverklaring van de miniconferentie met Bonaire, Sint Eustatius en Saba is een aantal bepalingen opgenomen over de staatsrechtelijke status van de drie eilanden. Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk is hiervoor leidend geweest. De drie eilanden krijgen de status van openbaar lichaam. Om deze status te regelen wordt een Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba voorbereid.</p> <p>Op dit moment kan gesteld worden dat de inhoud van de Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba op hoofdlijnen overeen zal komen met de Gemeentewet, zij het dat de wet afwijkende bepalingen zal</p>

	<p>kennen met het oog op de in de slotverklaring genoemde criteria (bevolkingsomvang, oppervlakte, afstand met Nederland, insulaire karakter, reliëf, ongewenste bestuurlijke en sociaal-economische effecten).</p> <p>Momenteel worden de uitgangspunten voor de Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba nader geformuleerd. In de zomer wordt hierover met de drie eilanden gesproken, dit najaar zal de Tweede Kamer de uitgangspuntennotitie voor de Wet Openbaar Lichaam ontvangen. Dit betekent enige vertraging ten opzichte van het oorspronkelijke tijdpad. Deze vertraging heeft vooralsnog geen gevolgen.</p> <p><u>Financieel beheer en financieel toezicht</u> Er is op 20 juni 2007 op bestuurlijk niveau overeenstemming bereikt over de tekst van de AMvRB voor financieel toezicht op de drie eilanden. In afwijking van de slotverklaring van de miniconferentie van 11 oktober 2006 krijgen Bonaire, Saba en Sint Eustatius tot 2011 om een sluitende begroting te realiseren. Op dit moment worden door een kwartiermaker voorbereidingen getroffen om ervoor te zorgen dat de het College van toezichthouders direct aan de slag kan nadat de AMvRB in werking is getreden. Wat betreft het financiële beheer worden de implementatieplannen van de eilandgebieden uitgevoerd, ondersteund door deskundigen van het ministerie van Financiën. Tevens zal Nederland technische bijstand verlenen bij het opstellen van de begroting 2008 van de betrokken eilandgebieden, die zal moeten voldoen aan de toetsingscriteria die zijn vastgelegd in de AMvRB.</p>
Conclusie	De voorbereiding van de nieuwe status voor de drie eilanden is een complex proces. De werkzaamheden vinden plaats binnen het kritieke tijdpad.

4. Opbouw Land Sint Maarten

Doel	Realisering status van Land binnen het koninkrijk voor Sint Maarten.
Verantwoordelijkheid	Sint Maarten
<u>Aandachtsgebieden</u> stand van zaken	<p>Onderstaande informatie is een beknopte weergave van hetgeen in de politieke stuurgroep door Sint Maarten naar voren is gebracht.</p> <p><u>Beleidsontwikkeling Land</u> De meerjarenbegroting 2008-2012 en de organisatie- en formatieplannen</p>

	<p>zitten beiden in de fase van (eilandelijke) bestuurlijke beoordeling en besluitvorming.</p> <p><u>Wetgeving</u> Verschillende activiteiten zijn ondernomen. Een ontwerpstaatsregeling is gereed en de verdragen die moeten worden bezien met het oog op de statuswijziging zijn nagenoeg geïnventariseerd. Ook wordt de bestaande landelijke en eilandelijke regelgeving tegen het licht gehouden. Vóór de statuswijziging wil Sint Maarten in ieder geval het belastingstelsel en het sociale voorzieningstelsel herzien.</p>
Conclusie	<p>Mogelijk risico is de implementatie van de geformuleerde plannen. In het huidige apparaat ligt het zwaartepunt op de uitvoerende taken. De beleidsontwikkende taken dienen in het transitieproces te worden ontwikkeld en uiteindelijk te worden versterkt door het werven van beleidsambtenaren.</p> <p>Het door Sint Maarten gesignaleerde risico wordt ook door Nederland onderschreven. Een gevolg van het momenteel beperkte ambtelijke apparaat van Sint Maarten op het terrein van beleidsontwikkeling, is dat een deel van de werkzaamheden voor de opbouw van het land wordt uitbesteed. Uiteindelijk zal er structureel voldoende ambtelijke capaciteit moeten zijn om de plannen uit te voeren.</p> <p>De voortgang van Sint Maarten ten aanzien van dit traject is naar de mening van Nederland redelijk voortvarend.</p>

5. Ontmanteling land Nederlandse Antillen

Doel	<p>Ontmanteling Land Nederlandse Antillen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het inventariseren van de activiteiten die verband houden met de opheffing en liquidatie van de rechtspersoon Nederlandse Antillen en het doen van voorstellen ter zake over de wijze waarop een en ander gestalte kan krijgen; - zorg dragen voor een goede afstemming en coördinatie tussen het Land en de eilandgebieden bij de opheffing van het Land en de verwezenlijking van de nieuwe statussen van de eilandgebieden; - alles doen wat bevorderlijk is voor de borging van een zorgvuldige uitvoering van de opheffing van het Land. -
Verantwoordelijkheid	Land Nederlandse Antillen; uitvoering door de (Antilliaanse) commissie

	Ontmanteling Land Nederlandse Antillen (COLNA).
<u>Aandachtsgebieden</u> stand van zaken	<p>Onderstaande informatie is een beknopte weergave van hetgeen door het Land in de Politieke Stuurgroep naar voren is gebracht.</p> <p><u>Boedel van de Nederlandse Antillen</u> Inventarisatie afgerond</p> <p><u>Financiële verplichtingen van het Land NA</u> Inventarisatie afgerond</p> <p><u>Verdragen / relaties van het Land met het buitenland</u> Inventarisatie afgerond</p> <p><u>De rechtspositionele verplichtingen van (oud) ambtenaren, (oud) bestuurders en (oud) volksvertegenwoordigers</u> Inventarisatie van start</p> <p><u>Archieven van het Land</u> Inventarisatie van start</p> <p><u>Fiscale zaken</u> Inventarisatie van start</p> <p><u>De juridische aspecten van het opheffen van het land NA</u> Inventarisatie van start</p> <p>Aan de hand van de inventarisatie vinden expertmeetings plaats. Dit moet resulteren in concrete implementatieplannen. Het Land heeft aangegeven per januari 2008 over de implementatieplannen te willen beschikken.</p>
Conclusie	<p>Hoewel de verantwoordelijkheid voor dit onderdeel van het transitieproces bij het Land ligt, wordt de voortgang van de commissie door Nederland nauwgezet gevolgd. Dit traject en de voortgang ervan is immers van groot belang voor het kunnen verkrijgen van de nieuwe status van land dan wel openbaar lichaam van de eilandgebieden.</p> <p>Nederland wil nauwer betrokken worden bij de ontmanteling van het Land om recht te doen aan het belang dat Nederland heeft bij de ontmanteling, namelijk rechtsopvolger van het Land waar het de kleine eilanden betreft. De Antilliaanse regering zal binnenkort besluiten over deelname van Nederland in de ontmantelingscommissie.</p>